

PRZECIWDZIAŁANIE PRANIU PIENIĘDZY: PODSTAWY

Część 8: Trendy w przestępczości

Współczesne niewolnictwo, handel ludźmi, przestępczość w zakresie środowiska i pranie pieniędzy oparte na handlu stanowią poważne zagrożenia dla społeczeństwa. Zawodowi księgowi odgrywają rolę zarówno w zwalczaniu tych przestępstw, w tym poprzez zapewnienie, że jako zawodowi pomocnicy nie będą działali nieświadomie, oraz zgłaszanie podejrzanych działań władzom.

Narkotyki

Przestępczość narkotykowa była jednym z pierwszych obszarów działania w walce przeciwko praniu pieniędzy, gdy w 1989 roku powołana została Grupa Specjalna ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniądzy (Financial Action Task Force – FATF)* i wciąż pozostaje jednym z podstawowych rodzajów przestępczości związanych z praniem pieniędzy. Należy zachować ostrożność względem transakcji odbiegających od standardowych operacji lub rodzaju działalności klienta, transakcji, niemających widocznego celu, niejasnych modeli biznesowych lub niedających się potwierdzić źródeł funduszy. Nowe aktywa, takie jak kryptowaluty i NFTs (tokens) mogą być nowymi narzędziami, należy jednak pamiętać, że większość operacji prania pieniędzy – w tym tych związanych z narkotykami – wciąż odbywa się przy użyciu gotówki.

Handel ludźmi, współczesne niewolnictwo i wykorzystywanie seksualne

Szacunkowo 25 mln osób na całym świecie jest ofiarami pracy przymusowej i/lub wykorzystywania seksualnego, co generuje ponad 150 mld USD nielegalnych zysków. Są to także jedne z najszybciej rozwijających się form międzynarodowej przestępczości, którym sprzyjają konflikty, zmiany klimatyczne i inne przyczyny.

Zawodowi księgowi mogą wnieść znaczący wkład w pomoc ofiarom i identyfikację przestępców zachowując czujność na potencjalne oznaki tych przestępstw, w tym:

- Korzystanie z księgowych w przypadku transakcji, które zwykle nie wymagają profesjonalisty.
- Występowanie wielu rachunków/spółek celowych.
- Podejrzany brak kosztów osobowych.
- Przelewy środków pieniężnych do państw wysokiego ryzyka, poza tradycyjnym systemem bankowym.
- Rozszerzone zaangażowanie członków rodziny w działalność lub transakcje.
- Skomplikowane transakcje finansowe pozbawione jasnego uzasadnienia biznesowego.
- Płatności przekierowywane przez różne państwa zanim dotrą do ostatecznego celu.
- Przychody otrzymane/płatności dokonane o nietypowych porach dnia lub, które nie pokrywają się z ustalonymi godzinami pracy klienta.
- Wysokie i/lub częste wydatki na lotniskach, w portach, innych węzłach transportowych lub za granicą, niespójne z deklarowaną działalnością klienta.
- Płatności na rzecz spółek logistycznych, linii lotniczych, firm autokarowych, wypożyczalni samochodów lub biur podróży, niespójne z deklarowaną działalnością klienta.
- Względnie wysokie lub powtarzające się wydatki na rzeczy niespójne z deklarowaną działalnością klienta, na przykład jedzenie lub zakwaterowanie.

Więcej informacji, w tym konkretne oznaki każdego z poszczególnych przestępstw z tej kategorii, zawiera publikacja FATF pt. [Financial Flows from Human Trafficking](#) (Przebiegi finansowe z handlu ludźmi).

Pranie pieniędzy oparte na handlu (TBML)

TBML (Trade-Based Money Laundering) jest to rozwijający się trend w praniu pieniędzy i – co ważne – zwykle wymaga pomocy wykwalifikowanego zawodowego księgowego. TBML ukrywa wpływy pieniężne z działalności przestępczej poprzez zastosowanie/wykorzystanie transakcji handlowych w celu uzasadnienia prawnego ich nielegalnego pochodzenia lub w celu finansowania terroryzmu. W tym zakresie przestępcy mogą wykonywać szereg innych potencjalnie nielegalnych działań, takich jak wystawianie fałszywych faktur, podawanie fałszywych informacji o produktach w celu obejścia kontroli oraz inne naruszenia przepisów celnych i podatkowych.

Istnieje wiele oznak ryzyka dotyczących TBML, obejmujących czynniki strukturalne, rodzaj działalności handlowej, oznaki związane z dokumentacją handlową lub towarami będącymi przedmiotem obrotu oraz rachunkowością transakcyjną. Zawodowi księgowi współpracujący z klientami zaangażowanymi w tego typu działalność powinni w pełni zaznajomić się z bieżącymi trendami i oznakami ryzyka.

Więcej informacji dostępnych w publikacjach FATF pt. [Trade-Based Money Laundering: Trends and Developments](#) oraz [Trade-Based Money Laundering: Risk Indicators](#).

Finansowanie terroryzmu

Po atakach z 11.09.2001 roku, FATF poszerzyła swój obszar uwagi, włączając w niego finansowanie terroryzmu. Jedną z kluczowych różnic między praniem pieniędzy a finansowaniem terroryzmu jest to, że w praniu pieniędzy chodzi o źródło funduszy, podczas gdy w finansowaniu terroryzmu o ich miejsce przeznaczenia. Sygnały ostrzegawcze, na które należy zwracać uwagę, obejmują:

- Doniesienia mediów, że klient wspiera organizacje terrorystyczne.
- Nietypowe zakupy.
- Transfery funduszy w małych kwotach do lub z państw wysokiego ryzyka.

Więcej informacji zawiera publikacja FATF pt. [Emerging Terrorist Financing Risks](#).

Covid-19 a pranie pieniędzy

Przestępcy wykorzystują pandemię w celu popełniania oszustw i cyberprzestępstw, wykorzystywania środków pomocowych stymulujących gospodarkę i przywłaszczenia sobie międzynarodowej pomocy finansowej. Rosnące wykorzystywanie usług finansowych oferowanych on-line oraz aktywów wirtualnych stwarza sposób na ukrycie nielegalnych funduszy. Obniżony fizyczny nadzór w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy umożliwia przestępcom wykorzystanie potencjalnych słabości organizacyjnych: Na co zwracać uwagę:

- Ataki phishingowe z wykorzystaniem poczty email/SMS.
- Fałszywe organizacje charytatywne i przekrety inwestycyjne.
- Pilna presja na obejście sprawdzenia poprzez due diligence i kontrole.
- Niewłaściwe autoryzacje dotacji państwowych.
- Nietypowe transakcje i przepływy pieniężne.

Więcej informacji dostępnych w publikacjach FATF pt. [COVID-19-Related Money Laundering and Terrorist Financing Risks](#).

Przestępstwa przeciwko środowisku i nielegalny handel gatunkami dzikiej fauny i flory

Sygnały ostrzegawcze, na które należy zwracać uwagę:

- Twój klient nie jest w stanie przedstawić dowodów na spełnienie miejscowych wymogów w zakresie ochrony środowiska.
- Nabycia lub inwestycje w spółkach dokonywane przez osoby niemające odpowiedniej wiedzy o danym sektorze.
- Niespodziewane przelewy, w których uczestniczą wysocy rangą urzędnicy zajmujący odpowiedzialne stanowiska związane z zarządzaniem/ochroną zasobów naturalnych.

Więcej informacji dostępnych w publikacjach FATF pt. [Money Laundering from Environmental Crimes](#) oraz [Money Laundering and the Illegal Wildlife Trade](#).

Korupcja a pranie pieniędzy

Sygnały ostrzegawcze, na które należy zwracać uwagę:

- Wzmianki w gazetach lub raportach śledczych, że dane osoby lub jednostki są zaangażowane w łapownictwo lub korupcję.
- Dana transakcja lub jej strona znajduje się w państwie znanym z powszechnej korupcji.
- Jednostka, która nie ma odpowiedniego programu przestrzegania prawa lub kodeksu postępowania.

Więcej informacji dostępnych w publikacjach FATF pt. [Laundering the Proceeds of Corruption](#)

Osoby zajmujące się zawodowo praniem pieniędzy

Systemy prania pieniędzy stają się coraz bardziej złożone. Publikacja FATF pt. [Professional Money Laundering](#) szczegółowo opisuje najnowsze praktyki prania pieniędzy i podaje 25 rzeczywistych przykładów z całego świata.

Złożenie Raportu o podejrzanym działaniu („SAR”)

Jeżeli poweźmiesz podejrzenie o działalności przestępczej, poinformuj o takich podejrzeniach Jednostkę Wywiadu Finansowego. W niektórych systemach prawnych stanowi to prawny obowiązek zawodowych księgowych.

DODATKOWE WSPARCIE

W celu uzyskania ogólnych wytycznych, zapoznaj się z publikacją FATF pt. [Wytyczne dla zawodowych księgowych dotyczące stosowania podejścia opartego na ocenie ryzyka](#). Aby uzyskać szczegółowe informacje, w tym dotyczące mających zastosowanie wymogów prawnych, należy skontaktować się z właściwą organizacją zawodowych księgowych.

Niniejszy dokument *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy: Podstawy. Część 8: Trendy w przestępczości* opublikowany w języku angielskim przez International Federation of Accountants (IFAC) w marcu 2022 roku, został przetłumaczony na język polski przez Polską Izbę Biegłych Rewidentów (PIBR) w czerwcu 2022 roku i jest powielany za zgodą IFAC. Zatwierdzonym tekstem wszystkich publikacji IFAC jest tekst opublikowany przez IFAC w języku angielskim. IFAC nie ponosi odpowiedzialności za dokładność i kompletność tłumaczenia ani za działania, które mogą z tego wynikać.

Tekst dokumentu *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy: Podstawy. Część 8: Trendy w przestępczości* w języku angielskim © 2022 by IFAC. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Tekst dokumentu *Przeciwdziałanie praniu pieniędzy: Podstawy. Część 8: Trendy w przestępczości* w języku polskim © 2022 by IFAC. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Tytuł oryginału: *Anti-Money Laundering: The Basics. Installment 8: Crime Trends*, March 2022.

W celu uzyskania zgody na powielanie, przechowywanie lub przekazywanie, lub na inne podobne zastosowanie niniejszego dokumentu prosimy o kontakt z permissions@ifac.org.

Przetłumaczony przez:

529 Fifth Avenue, New York 10017
www.ifac.org | +1 (212) 286-9344 | [@ifac](https://twitter.com/ifac) | [in](https://www.linkedin.com/company/ifac) company/ifac

www.icaew.com
[@icaew](https://twitter.com/icaew) | [in](https://www.linkedin.com/company/icaew) company/icaew